

Rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i Stockholms stad 2025

start.stockholm

**Rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och
bidragsbrott i Stockholms stad 2025**

Maj 2026

Dnr: SOF 2026/58

Utgivare: Avdelningen för strategi och utveckling,
Socialförvaltningen

Kontaktperson: Erica Björklund

Innehåll

Inledning	4
Viktiga utgångspunkter och centrala begrepp	4
<i>Ekonomiskt bistånd</i>	4
<i>FUT – felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd</i>	5
<i>Utredningsförfarandet</i>	5
<i>Bidragsbrott</i>	6
Redovisning av Stockholms stads FUT-arbete under året 2025	7
Datainsamling	8
Resultat	8
<i>Externa underrättelser</i>	9
<i>Misstänkta felaktiga utbetalningar</i>	10
<i>Orsaker till misstänkt felaktig utbetalning</i>	13
<i>Förhandsbedömning</i>	15
<i>Inleda utredning</i>	16
<i>Inte inleda utredning</i>	17
<i>Återkrav</i>	18
<i>Polisanmälan</i>	21
<i>Efterkontroller</i>	23
<i>Inbesparat belopp</i>	25
<i>Uppföljning</i>	26
<i>Avslut</i>	28
Slutsatser och analys	29
Det förebyggande arbetet	29
<i>Interna felaktigheter</i>	30
<i>Utebliven och undanhållen information</i>	30
Utmaningar och utvecklingsområden	31
<i>Tekniska förutsättningar</i>	31
<i>Samverkan med Polisen</i>	32
Förberedelser inför rapport 2026	33

Inledning

Ekonomiskt bistånd utgör samhällets yttersta skyddsnät och kan beviljas till den som saknar möjligheter att försörja sig på annat sätt. För att upprätthålla legitimitet och förtroende för välfärdssystemet krävs att bedömningar grundas på korrekta uppgifter och att rätt bistånd betalas ut till rätt person.

Stockholms stad bedriver sedan många år ett aktivt och strukturerat arbete för att förebygga och utreda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd samt bidragsbrott. När en utredning visar att en felaktig utbetalning har skett, fattas beslut om återkrav. Vid misstanke om att den felaktiga utbetalningen skett till följd av uppsåtlig handling görs en polisanmälan om bidragsbrott.

Stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningens två enheter som betalar ut ekonomiskt bistånd, Område hemlöshet och Område nyanlända, ansvarar för att ha upprättade rutiner som motverkar och utreder felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Socialförvaltningens avdelning för strategi och utveckling har ett stadsövergripande ansvar vad avser att följa upp arbetet och identifiera behov av utveckling.

I föreliggande rapport redogörs för hur förvaltningarna har arbetat med felaktiga utbetalningar och bidragsbrott under året 2025. I rapporten återfinns:

- statistik över felaktiga utbetalningar från 2025,
- jämförelser med tidigare års statistik,
- analys av orsakerna till felaktiga utbetalningar,
- en beskrivning av de viktigaste resultaten för förvaltningarna,
- en beskrivning av hur arbetet med insamling av data för år 2026 kommer att utvecklas.

Viktiga utgångspunkter och centrala begrepp

Ekonomiskt bistånd

Förutsättningarna för ekonomiskt bistånd regleras i socialtjänstlagen (2025:400). Den nya lagen trädde i kraft 2025 och ersatte den tidigare socialtjänstlagen (2001:453). I denna rapport hänvisas i första hand till gällande lagstiftning, men arbetet med felaktiga utbetalningar omfattar även handläggning enligt den upphävda lagen. Detta följer av övergångsbestämmelser som innebär att äldre bestämmelser ska tillämpas för felaktiga utbetalningar av bistånd som beviljats före den 1 juli 2025.

Både den nuvarande och den upphävda lagen innehåller motsvarande regler om felaktiga utbetalningar och återkrav, även om paragrafernas utformning delvis har ändrats. När texten hänvisar till socialtjänstlagen (2025:400), vidare benämnd SoL, avses även handläggning som sker enligt äldre paragrafer i enlighet med övergångsbestämmelserna. För att underlätta läsningen anges inte motsvarande paragrafer i den upphävda lagen.

Av förarbetena till SoL framgår att ekonomiskt bistånd är välfärdssystemens yttersta skyddsnät och syftar till att i första hand träda in tillfälligtvis när en individ har försörjningsproblem som inte kan tillgodoses på annat sätt.

Socialtjänstens huvuduppgift inom ekonomiskt bistånd är att stödja individer att på sikt bli självförsörjande. Samtidigt ska rätten till ekonomiskt bistånd utredas tills individen inte längre har behov av att ansöka om ekonomiskt stöd. Rätten till bistånd prövas månadsvis, vilket innebär att förutsättningarna utreds löpande.

Socialsekreterare i Stockholms stad utreder och handlägger ansökningar om ekonomiskt bistånd och ska inom ramen för detta arbete förebygga och motverka att felaktiga utbetalningar sker. Uppgifter som den sökande lämnar verifieras både av individen själv, genom information från andra myndigheter samt genom regelbundna och rutinmässiga kontroller.

FUT – felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd

Av 33 kap. 1 § SoL framgår att ekonomiskt bistånd kan återkrävas om:

- en individ orsakat att biståndet betalats ut felaktigt eller med för högt belopp genom att denne har lämnat oriktiga uppgifter, inte fullgjorts sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakat den felaktiga utbetalningen, samt
- i det fall som en individ tagit emot ekonomiskt bistånd felaktigt eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta.

Vid misstanke om att ekonomiskt bistånd har utbetalats felaktigt ska en utredning om misstänkt felaktig utbetalning inledas. Felaktiga utbetalningar benämns fortsatt som FUT.

Utredningsförfarandet

Vid misstanke om FUT ska en förhandsbedömning göras kring om det finns skäl att inleda utredning. Inom ramen för utredningen kan ytterligare nödvändig information inhämtas och utredas. Beslut om återkrav fattas om det finns grund för att återkräva biståndet enligt 33 kap. 1 § SoL. Ett återkrav som inte betalas tillbaka kan föranleda

ersättningstalan i domstol, förutsatt att den enskilde bedöms ha betalningsförmåga. Förvaltningsrätten kan då ålägga den enskilde skyldighet att betala återkravet, vilket möjliggör för förvaltningarna att efterfråga stöd från Kronofogden i det fall som återbetalningen uteblir.

Inom Stockholms stad är det *utredare av felaktiga utbetalningar* (FUT-utredare) som utför FUT-arbetet på respektive förvaltning. Ur en rättssäkerhetssynpunkt är det viktigt med en tydlig prioritering av arbetet och en samsyn kring uppdraget, varför förvaltningar tidigare har kommit överens om vilka arbetsmoment som ska ingå i FUT-utredarens uppdrag¹.

Utredningsförfarandet kan överblickas enligt nedan processflöde.

Figur 1 - Utredningsprocess FUT

Bidragsbrott

Förvaltningarna är skyldiga att göra en polisanmälan när det finns misstanke om att ett bidragsbrott har begåtts. En anmälan ska göras när det finns anledning att anta att brott föreligger, vilket innebär att en uppsåtsbedömning genomförs för att utesluta fall där det tydligt framgår att inget brott har skett.

En individ kan dömas för bidragsbrott enligt 2 § bidragsbrottslagen (2007:612) om denne lämnat oriktiga uppgifter, inte anmält ändrade förhållanden som denne är skyldig att anmäla enligt lag eller förordning och på så sätt orsakat fara för att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd felaktigt betalats ut, felaktigt tillgodoräknas, betalats ut med ett för högt belopp eller tillgodoräknas med ett för högt belopp.

¹ [Arbetsbeskrivning FUT.docx](#)

Det är viktigt att skilja mellan felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i detta sammanhang. Begreppen är inte synonyma, eftersom bidragsbrott förutsätter uppsåt. Alla felaktiga utbetalningar utgör därför inte bidragsbrott.

Förändringar inom socialförsäkrings- och välfärdsbrottsområdet

Inom socialförsäkrings- och välfärdsbrottsområdet pågår flera förändringar och satsningar som är relevanta för Stockholms stads FUT-arbete. Dessa påverkar både handläggningen av ekonomiskt bistånd och möjligheterna att utreda felaktiga utbetalningar.

År 2024 trädde *lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet* i kraft. Lagen reglerar myndigheters, kommuners och regioners skyldighet att lämna uppgifter till andra aktörer för att motverka felaktiga utbetalningar, fusk och brottslighet. Under 2025 omformulerades lagen genom SFS 2025:761 för att stärka uppgiftsskyldigheten och omfatta fler situationer där uppgifter ska lämnas.

Den 1 december 2025 infördes även en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Bestämmelsen ger myndigheter utökade möjligheter att lämna uppgifter utan hinder av sekretess, när detta är nödvändigt för att en annan myndighet ska kunna fullgöra sitt uppdrag på ett korrekt och effektivt sätt. Syftet är bland annat att förebygga, upptäcka och utreda felaktiga utbetalningar.

Regeringen har dessutom lagt fram ytterligare lagförslag inför 2026 för att minska risken för felaktiga utbetalningar. Förslagen syftar dels till att stärka myndigheternas möjligheter till informationsutbyte och datainhämtning, dels till att låta kommunernas utbetalningar omfattas av de kontroller som utförs av Utbetalningsmyndigheten.

Redovisning av Stockholms stads FUT- arbete under året 2025

Under 2025 fanns totalt 13 FUT-utredare i staden, med tjänstgöringsgrader mellan 25 och 100 procent. Samtliga stadsdelsförvaltningar samt en av socialförvaltningens två enheter hade FUT-utredare i tjänst. Eftersom att dessa tillhör olika förvaltningar har de gemensamma träffar för likställighet och erfarenhetsutbyte.

Under våren 2025 deltog stadens FUT-utredare i ett samverkansmöte med Polisen och Åklagarmyndigheten. Syftet var att stärka samarbetet kring polisanmälningar om bidragsbrott och att minska antalet förundersökningar som läggs ned på grund av bristande bevisning. Mötet bidrog även till ökad kompetens genom informationsutbyte och en fördjupad förståelse för det arbete som respektive myndighet bedriver. Samverkan planeras att följas upp under våren 2026.

I oktober 2025 hölls SKR:s konferens om att förebygga och motverka välfärdsbrott, där utredare från Socialförvaltningen och några FUT-utredare deltog. Konferensen gav insikter i andra aktörers arbetssätt, möjliggjorde erfarenhetsutbyte och etablering av samverkanskontakter samt fördjupade kunskapen om verktyg för att identifiera och förebygga felaktiga utbetalningar.

Datainsamling

FUT-arbetet följs upp och analyseras årligen i denna rapport. För att möjliggöra en samlad analys av arbetet med att upptäcka felaktiga utbetalningar i Stockholms stad inhämtas data med stöd av stadens verksamhetssystem och direkt från FUT-utredarna på förvaltningarna.

Kvantitativa uppgifter har i största möjliga utsträckning hämtats direkt från verksamhetssystemet och redogör för de utredningar, beslut och belopp som beslutats om under 2025. FUT-utredarna har kompletterat med kvantitativa uppgifter som inte går att härleda i verksamhetssystemet samt med kvalitativa uppgifter som är viktiga för mer träffsäkra analyser. Inför datainsamlingen har FUT-utredarna fått instruktioner om hur uppgifterna ska hämtas och sammanställas, för att minska risken för egna tolkningar och mätfel.

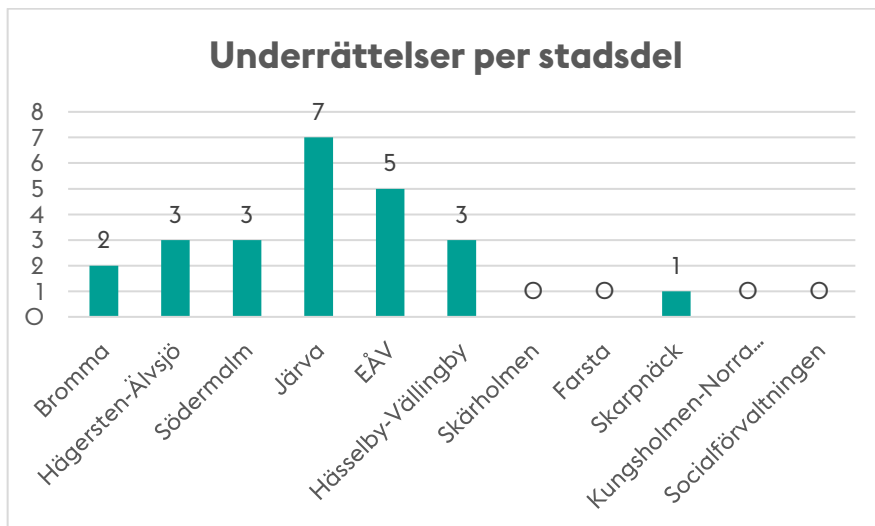
Resultat

Resultatet av den insamlade statistiken för Stockholms stads FUT-arbete 2025 presenteras nedan i den ordning som följer utredningsprocessen. Det innebär att uppgifterna redovisas från det att misstanke om felaktig utbetalning uppstår till dess att ärendet avslutas.

Misstankar kan uppdagas internt under handläggningen av ett ärende om ekonomiskt bistånd, men även externt när en privatperson, annan tjänsteman eller myndighet lämnar information som tyder på att bistånd kan ha betalats ut på felaktiga grunder.

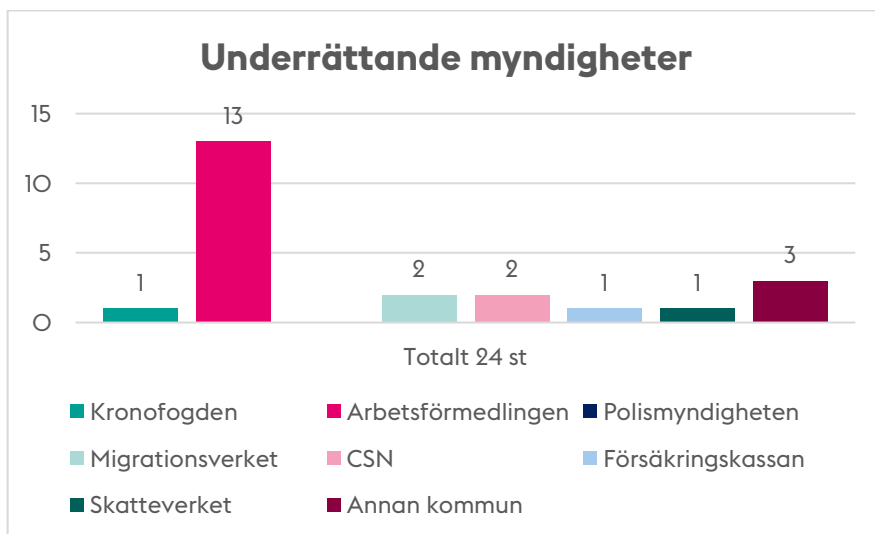
Externa underrättelser

När en tjänsteman eller myndighet misstänker att ekonomiskt bistånd har utbetalats felaktigt är denne skyldig att underrätta socialtjänsten. Detta följer av *lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet*.

Tabell 1 - Inkomna underrättelser år 2025 fördelat per stadsdel.

Under året har 24 underrättelser inkommit till staden (tabell 1), jämfört med 20 underrättelser år 2024 och 10 underrättelser år 2023. Underrättelserantalet per år ökar, men antalet underrättelser som görs till staden är ändå mycket lågt.

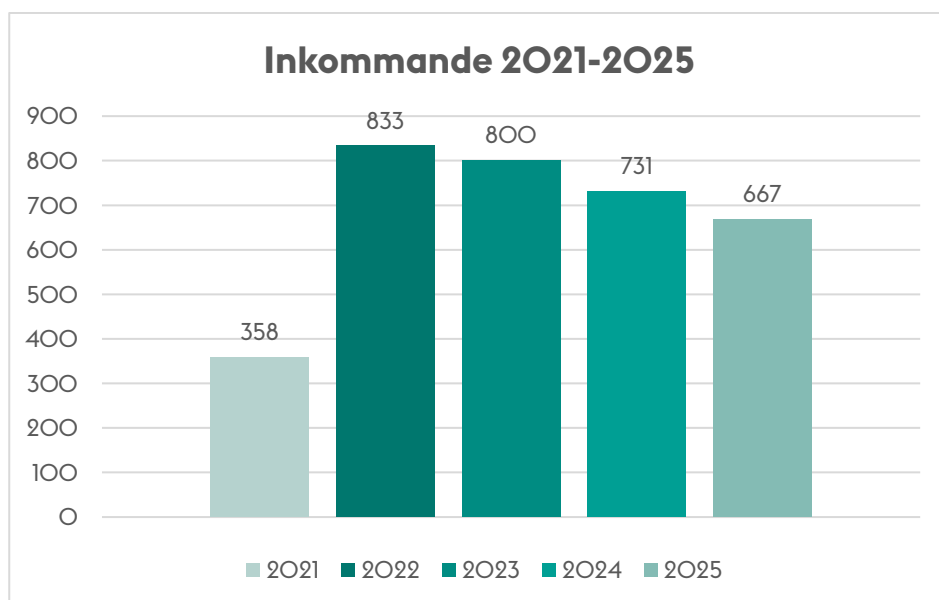
Tabell 2 – Antal underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd fördelat per underrättande myndighet, år 2025.

Mer än hälften av de underrättelser som inkommit under året är från Arbetsförmedlingen, vilket var fallet även år 2023 och 2024 (tabell

2). Om fler myndigheter underrättade socialtjänsten, skulle förmodligen fler felaktiga utbetalningar kunna upptäckas och på sikt förebyggas. Om kommunerna framöver omfattas av Utbetalningsmyndighetens uppdrag i enlighet med regeringens förslag om ändring i *lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar*, kan det komma att innebära att Utbetalningsmyndigheten tillkommer som underrättande part framöver och att fler underrättelser kring misstänkta FUT inkommer till förvaltningarna.

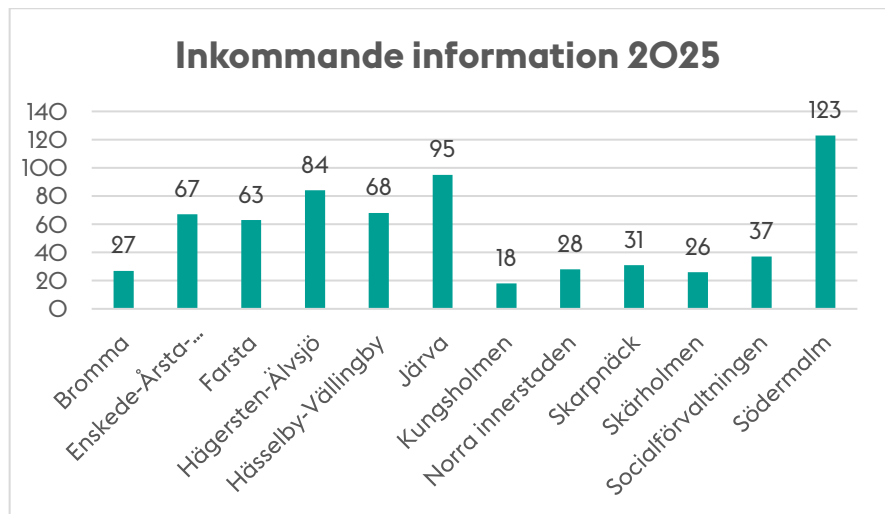
Misstänkta felaktiga utbetalningar

Misstänkta FUT registreras i stadens verksamhetssystem hos respektive förvaltning i form av en så kallad *"Inkommande information"*. Informationen tilldelas förvaltningens FUT-utredare som inleder FUT-arbetet i det enskilda ärendet.

Tabell 3 - Antal inkommande information om misstänkt FUT under åren 2021–2025.

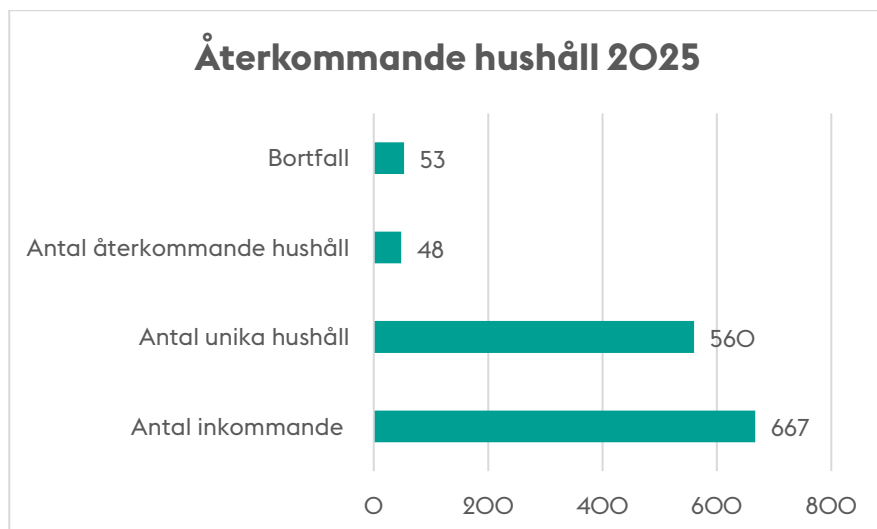
I tabell 3 redovisas antalen misstänkta FUT som inkommit de senaste 5 åren. Mellan år 2021 och 2022 mer än dubblades antalet misstänkta FUT, men har därefter minskat successivt. Under år 2025 har 667 stycken *"Inkommande information"* registrerats avseende misstänkta FUT. Det är 64 färre än föregående år. I tabell 4 redovisas antalet misstänkta FUT fördelat per förvaltning.

Tabell 4 - Antal inkommande information om misstänkt FUT under år 2025, fördelat per förvaltning.

Viktigt att beakta är att antalet misstänkta FUT inte är detsamma som antalet faktiska felaktigheter. Dels kan det finnas misstankar som inte stämmer och dels kan det finnas felaktiga utbetalningar som aldrig upptäcks. Antalet inkommande information mäter således specifikt antalet registrerade misstankar.

Antalet misstänkta FUT har i tidigare rapporter jämförts med antalet hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd under året, för att ge en uppskattad fingervisning kring hur stor andel ärenden det rör sig om där det kan förekomma felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd. År 2024 uppskattades det röra sig om misstänkta FUT i motsvarande 6,3 procent av antalet hushåll med ekonomiskt bistånd, år 2023 uppskattades det röra sig om 7 procent. Eftersom att mätningen tidigare avsett antalet misstankar som registrerats i systemet och inte antalet hushåll som förekommit bland dessa, har flera registrerade misstankar i praktiken kunnat avse ett och samma hushåll. Ett hushåll kan i praktiken vara föremål för flera olika misstankar över tid.

Tabell 5 - Antal unika och återkommande hushåll som varit föremål för misstänkt FUT år 2025.

För år 2025 har data gällande faktisk förekomst av hushåll bland misstänkta FUT undersökts. Ett bortfall om 53 registrerade misstankar har förekommit, med hänsyn till att inkommande information som inte föranleder utredning, inte arkiveras i systemet på samma sätt som inledda utredningar (tabell 5).

11 809 hushåll har under år 2025 vid något tillfälle varit aktuella för ekonomiskt bistånd. Detta omfattar 18 013 individer och motsvarar 1,8 procent av stadens befolkning. 667 stycken misstänkta felaktiga utbetalningar har registrerats i verksamhetssystemet. Efter bortfall kvarstår totalt 614 misstänkta FUT. 560 unika hushåll har förekommit bland dessa, vilket motsvarar 4,7 procent av antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd under året. Om bortfallet om 53 ärenden medräknas som unika hushåll motsvarar det sammanlagt 5,1 procent. Misstänkta FUT har således förekommit i 4,7–5,1 procent av antalet hushåll som erhållit bistånd under året. Det är en lägre andel än vad som uppskattas i tidigare rapporter, där hänsyn inte har tagits till att ett hushåll kan vara föremål för misstänkt FUT upprepade gånger. I 48 av de förekommande hushållen har misstänkt FUT registrerats vid mer än ett tillfälle. Detta motsvarar 0,04 procent av antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd och 7,8 procent av de hushåll som under året varit föremål för misstänkt FUT.

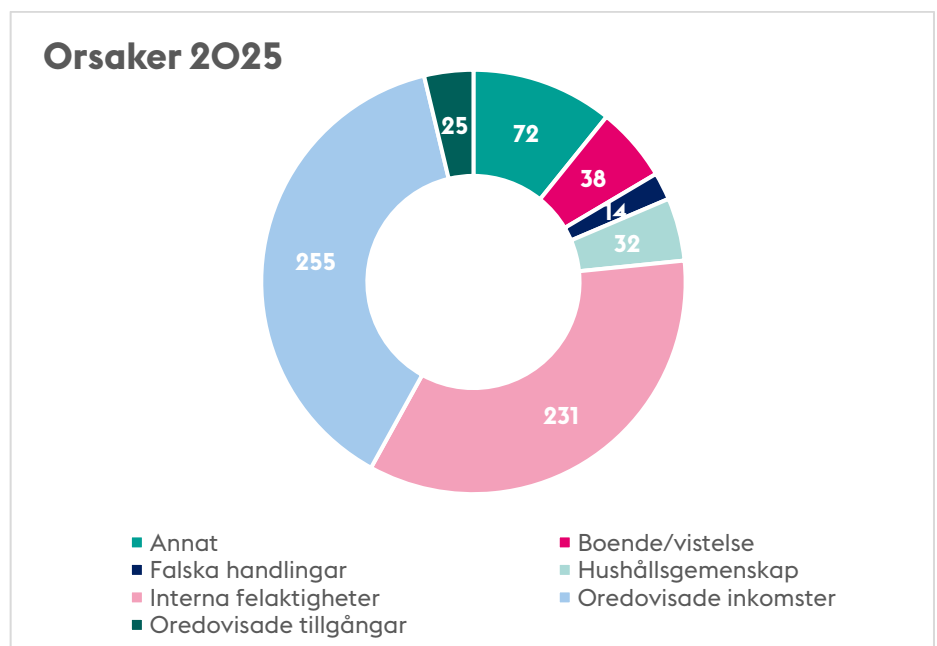
Den totala mängden misstänkta FUT har minskat. Det kan bero på fler saker, dels förbättrade kontrollmekanismer, ökad möjlighet till informationsutbyte mellan kommunen och andra myndigheter samt ökad digitalisering. Det indikerar även att förvaltningarnas förebyggande arbete kan ha gett resultat, socialsekreterarna har blivit bättre på att uppmärksamma oegentligheter innan biståndet beviljas.

Orsaker till misstänkt felaktig utbetalning

Att ekonomiskt bistånd utbetalats felaktigt kan bero på flera orsaker. Det kan handla om att den som ansöker om biståndet har lämnat oriktiga uppgifter vid ansökan eller undanhåller information som är avgörande vid bedömningen av dennes rätt till bistånd. Men det kan även handla om misstag som begåtts internt inom ramen för handläggning av ekonomiskt bistånd, exempelvis genom att socialsekreteraren missar relevant information som finns på ansökan eller på grund av att en rutinkontroll uteblir.

När en misstänkt FUT registreras behöver alltid en orsak anges. Värt att notera är att den orsak som inledningsvis anges inte går att ändra under utredningens gång. Den misstänkta orsaken till att FUT har skett, kan senare visa sig vara en annan eller flera andra faktiska orsaker.

Under år 2025 har samtliga 667 misstänkta FUT registrerats enligt följande:

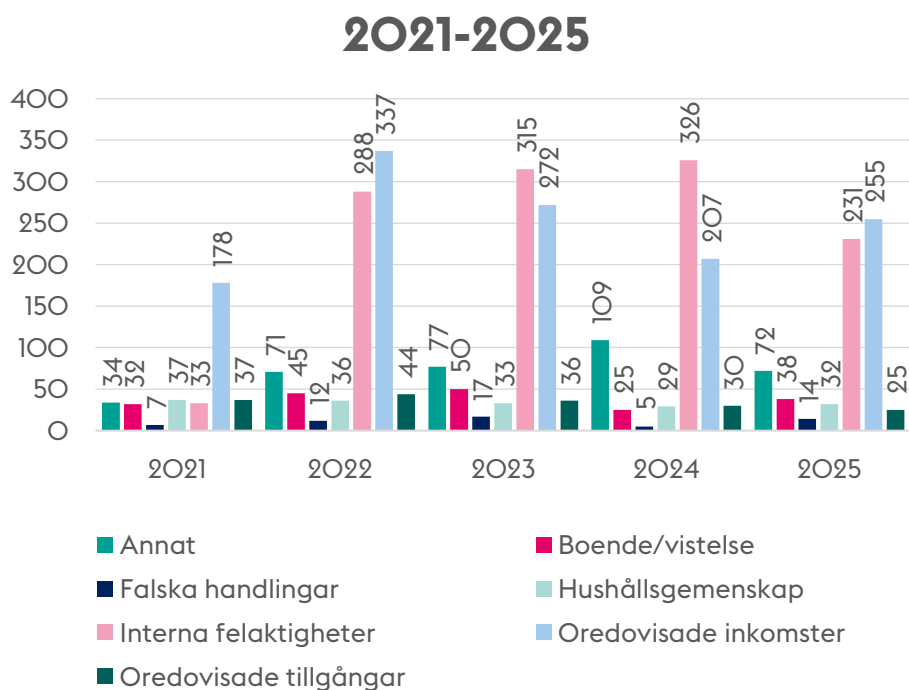

Tabell 6 - orsaker till misstänkt FUT år 2025.

Interna fel och oredovisade inkomster utgör de vanligaste orsakerna till att misstänkta FUT registreras. Interna fel som leder till felaktiga utbetalningar ska alltid dokumenteras. Det är i regel svårt att återkräva bistånd som betalats ut på grund av handläggningsmisstag, men socialtjänsten kan i vissa fall besluta om återkrav om den enskilde skäligen borde ha förstått att utbetalningen var felaktig.

Det är även viktigt att följa upp antalet interna fel, både på förvaltningsnivå och stadsövergripande nivå. Syftet är att kunna

utveckla och förbättra arbetssätt inom handläggningen av ekonomiskt bistånd och därigenom minska risken för att liknande fel uppstår framöver.

Tabell 7 - Orsaker till misstänkt FUT under åren 2021–2025.

I tabell 7 redovisas fördelning av orsakerna bakom registrerade misstänkta FUT för åren 2021–2025. Interna fel har sedan 2022 utgjort en betydande andel av de registrerade felaktigheterna: 49 procent år 2021, 34 procent år 2022, 39 procent år 2023 och 44 procent år 2024. År 2025 har andelen interna fel minskat med 10 procentenheter jämfört med föregående år och utgör 34 procent av de registrerade felaktigheterna. Denna minskning kan indikera att handläggningen blivit mer träffsäker och att förvaltningarna har utvecklat sina arbetssätt utifrån de interna fel som uppmärksammats under de senaste åren.

År 2025 ökade andelen misstänkta FUT som rörde oredovisade inkomster. Dessa utgjorde 38 procent av de registrerade misstänkarna, jämfört med 28 procent föregående år. Även antalet falska handlingar ökade, från 5 till 14 fall. Även om dessa endast motsvarar 2 procent av de 667 registrerade misstänkta felaktigheterna är de viktiga att uppmärksamma, eftersom förfälskade handlingar innebär en högre sannolikhet för att handlingen begåtts med uppsåt och kan ligga till grund för polisanmälan om bidragsbrott.

Den ökade andelen oredovisade inkomster och det ökade antalet falska handlingar, trots ett minskat totalt inflöde av misstänkta

felaktiga utbetalningar, kan indikera att förvaltningarna i större utsträckning än tidigare upptäcker denna typ av avvikelser. Detta kan vara ett resultat av interna kontroller samt förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter.

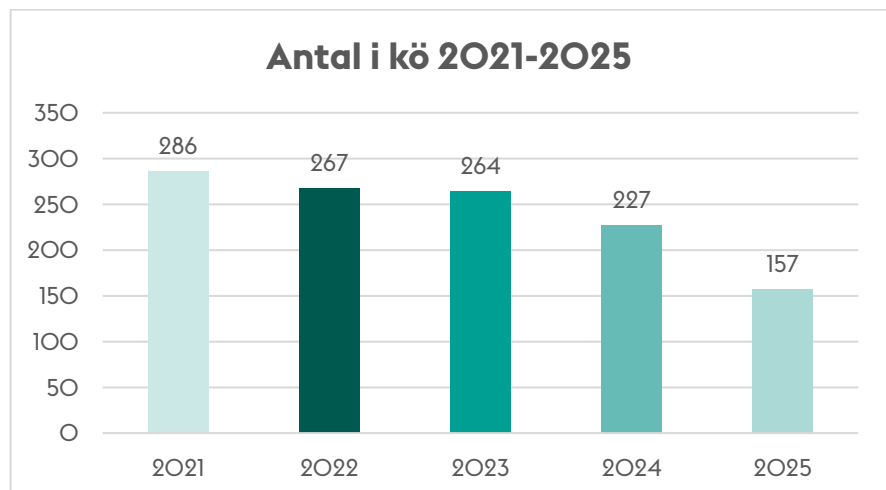
Fördelningen av övriga orsaker; *oredovisade tillgångar, hushållsgemenskap, boende/vistelse* samt *annat*, ter sig förhållandevis likvärdigt över åren och utgör enbart en liten del av de misstänkta felaktiga utbetalningar som uppmärksammas.

Förhandsbedömning

FUT-utredarna ansvarar för att göra förhandsbedömningar på samtliga misstänkta FUT på respektive förvaltning.

Av 33 kap. 5 § SoL framgår att socialnämndens möjlighet till att väcka ersättningstalan i återkravsärenden som inte har betalats tillbaka är begränsat till 3 år efter det att den felaktiga utbetalningen gjordes. Det är därför viktigt att misstanke om FUT utreds utan dröjsmål.

Antalet ärenden som står i kö till förhandsbedömning mäts vid årsskiftet varje år. Antal ärenden i kö under de senaste fem åren redovisas i tabell 8 nedan.

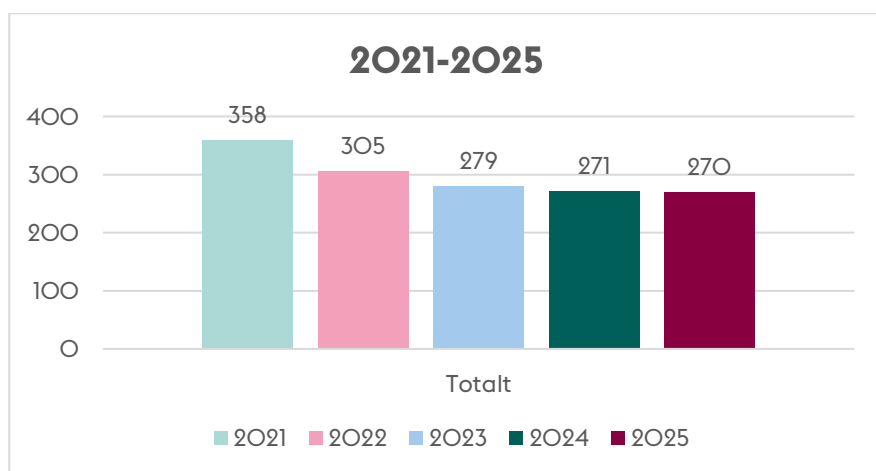
Tabell 8 - antal misstänkta FUT i kö för förhandsbedömning under åren 2021–2025.

I slutet av 2025 stod 157 ärenden i kö, vilket är 70 färre än föregående år. Antalet ärenden i kö har succesivt minskat under de senaste fem åren och under 2025 har kön minskat med flest antal ärenden hittills. Denna utveckling korrelerar med det minskade inflödet av misstänkta FUT. Att kön minskar är positivt, eftersom det minskar risken för att felaktiga utbetalningar förblir obetalda till följd av att treårsfristen löpt ut.

Inleda utredning

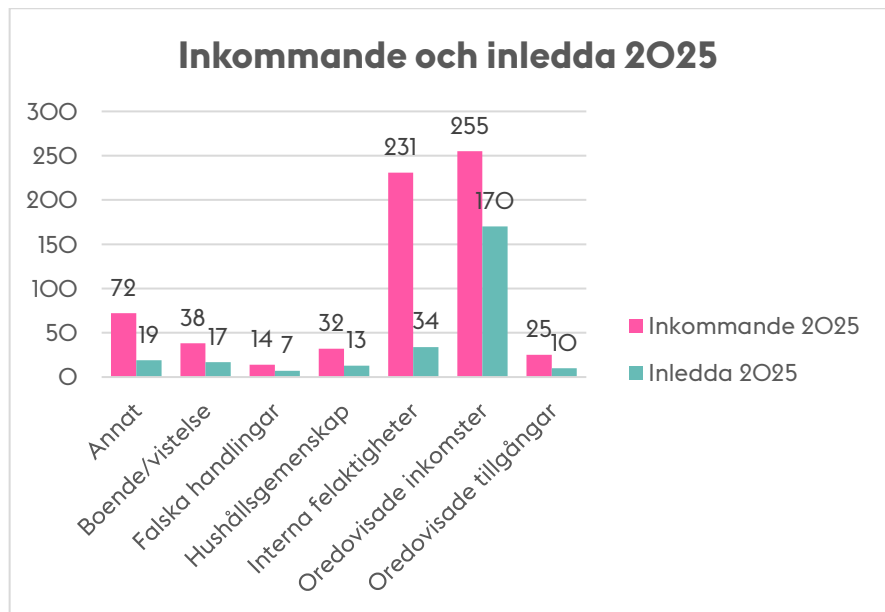
Om förhandsbedömningen visar att det finns skäl att anta att en felaktig utbetalning har skett och att den kan återkrävas enligt 33 kap. 1 § eller om ärendet kräver vidare utredning för att en bedömning ska kunna göras, ska utredning inledas. Utredningen om felaktig utbetalning genomförs separat från, men parallellt med, utredningen om rätten till ekonomiskt bistånd.

Totalt inleddes 270 utredningar under år 2025. Det är en (1) utredning färre än föregående år och nio ärenden färre än året dessförinnan (Tabell 9).

Tabell 9 - antalet inledda FUT-utredningar under åren 2021–2025.

Trots att inflödet av misstänkta FUT minskar inleds utredningar i ungefär samma omfattning som tidigare år. Detta kan indikera att en större andel av de inkomna misstankarna innehåller tillräcklig information för vidare utredning och att färre ärenden avskrivs på grund av att informationen inte är tillräckliga för vidare utredning.

Tabell 10 – registrerade inkommande information (misstänkta FUT) och inledda utredningar om misstänkt FUT år 2025.

I ovanstående tabell redovisas antalet misstänkta FUT jämfört med antalet inledda utredningar, fördelat på orsak. Den största andelen av de misstankar som leder till att en utredning inleds avser oredovisade inkomster. Detta förklaras av att det i dessa fall ofta finns skäl att anta att bistånd har betalats ut felaktigt och att beloppet kan återkrävas enligt 33 kap. 1 § socialtjänstlagen.

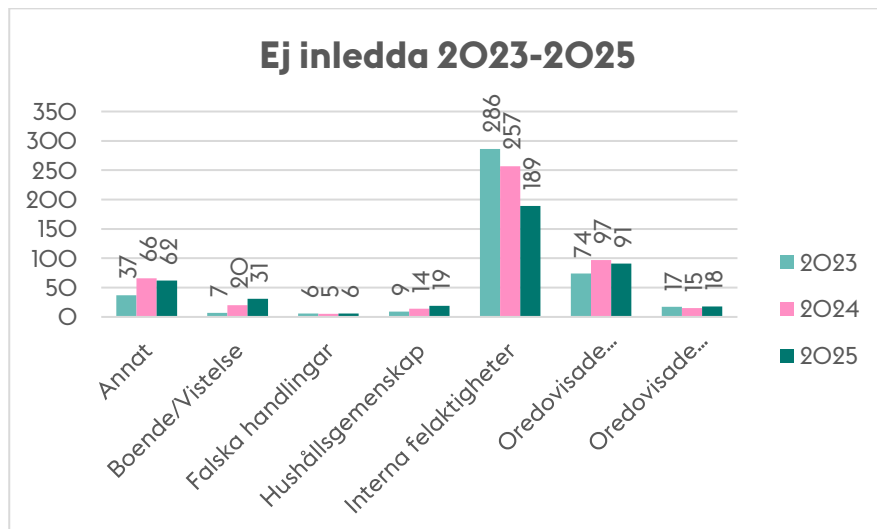
En låg andel av de misstänkta FUT som beror på interna fel leder till att utredning inleds, ca 15 procent. Detta ligger i linje med att det, som tidigare nämnts, är svårare att återkräva det bistånd som betalats ut felaktigt till följd av handläggningsmisstag. Jämförelsen är dock ungefärlig, eftersom statistiken påverkas av den kö som råder; utredningar som inleds under 2025 kan avse misstankar som registrerats året innan.

Jämförelsen är ändå relevant, eftersom de flesta felaktiga utbetalningar som beror på interna fel varken återkrävs eller återbetalas. Det är därför viktigt att lyfta betydelsen av interna rutiner och kontroller som syftar till att minska risken för att sådana fel uppstår. Ett systematiskt förbättringsarbete är avgörande för att förvaltningarna ska kunna minska antalet felaktiga utbetalningar som orsakas av interna fel.

Inte inleda utredning

Om det inte finns skäl att anta att en felaktig utbetalning som kan återkrävas enligt 33 kap. 1 § har skett, görs bedömningen att inte inleda utredning. Det kan exempelvis avse de interna fel som inte kan återkrävas, situationer där mer än 3 år har passerat sedan felaktigheten uppstod eller fall där omständigheterna inte utgör

grund för återkrav. I tabellen nedan redovisas antalet misstänkta FUT där bedömning under åren 2023–2025 varit att inte inleda utredning, fördelat efter orsak.

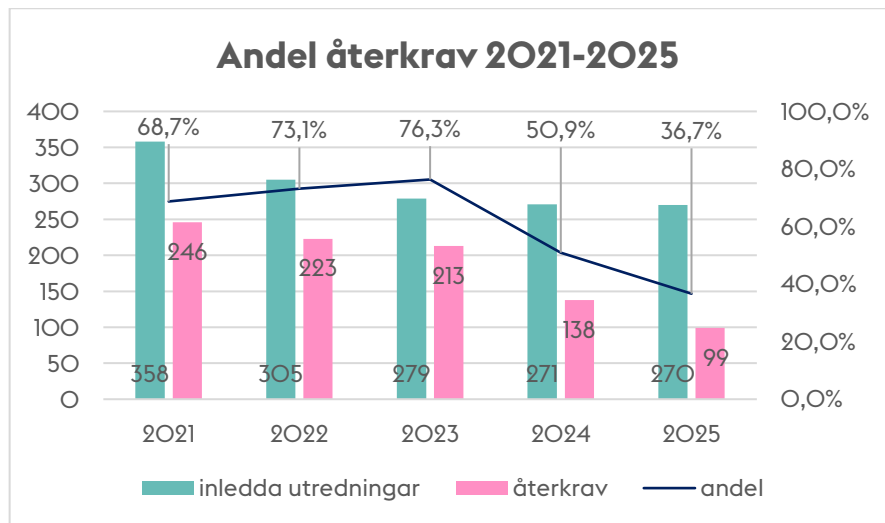
Tabell 11 - antal misstänkta FUT där bedömning gjorts att inte inleda utredning under år 2023–2025.

Vid en jämförelse över de tre senaste åren framgår att bedömningen att inte inleda utredning är relativt stabil, med undantag för interna felaktigheter där antalet ärenden har minskat. Detta korrelerar med det minskade inflödet av misstänkta FUT kopplade till interna fel.

Totalt gjordes bedömningen att inte inleda utredning i 416 misstänkta FUT under 2025. Det är 58 färre än föregående år och korrelerar även det med ett minskat inflöde av misstänkta FUT.

Återkrav

Under året fattades totalt 99 beslut om återkrav. I tabellen nedan redovisas hur stor andel av de inledda utredningarna som har resulterat i beslut om återkrav. Enbart 36,7 procent av de utredningar som inleddes under året resulterade i ett sådant beslut. En jämförelse med föregående år visar att andelen utredningar som resulterar i återkrav har minskat avsevärt (tabell 12).

Tabell 12 - andel inledda utredningar som resulterar i beslut om återkrav

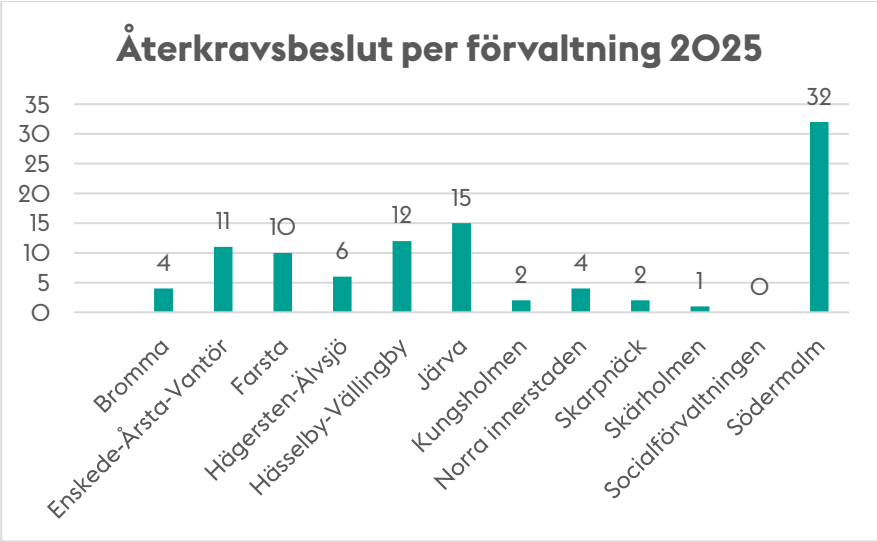
Att ett beslut om återkrav inte fattas kan bero på flera olika omständigheter, ofta i kombination. En vanlig orsak är att utredningen visar att någon felaktig utbetalning inte har skett. Det kan också handla om att det saknas grund för återkrav enligt 33 kap. 1 § socialtjänstlagen, exempelvis när det inte kan fastställas att den enskilde har orsakat felaktigheten på det sätt som lagstiftningen avser. Förbättrad information till biståndssökande kan också bidra till att färre felaktiga uppgifter lämnas i ansökningar. Därtill kan utvecklade rutiner, bättre möjligheter till informationsinhämtning och skärpta kontroller i handläggningen påverka utfallet och leda till att färre utredningar resulterar i beslut om återkrav.

Andra förklaringar till att andelen beslut om återkrav minskat kan vara en ökad benägenhet att skriva av mindre belopp eller att hantera felaktiga utbetalningar på andra sätt. Det kan exempelvis ske genom att biståndet korrigeras i kommande utbetalningar efter överenskommelse med den enskilde, eller genom att den enskilde frivilligt betalar tillbaka beloppet utan att ett formellt beslut om återkrav fattas.

Flera av förvaltningarna uppger att de under senare år har intensifierat arbetet med frivilliga återbetalningar. Område Nyanlända (socialförvaltningen) anger exempelvis att de motiverat till frivilliga återbetalningar i samtliga ärenden där det funnits skäl för återkrav. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har dessutom sedan ett par år tillbaka möjliggjort för frivilliga återbetalningar via Swish², vilket är ett mer tillgängligt och användarvänligt alternativ än exempelvis plusgirobetalning.

² Swish är en applikation som används för att överföra pengar mellan privatpersoner, men också för att utföra betalningar till företag (www.swish.nu).

Sammantaget är det sannolikt att dessa arbetssätt har haft en betydande påverkan på den minskade andelen beslut om återkrav. I tabellen nedan redovisas antalet återkrav per förvaltning (tabell 13).

Tabell 13 - antal beslut om återkrav per förvaltning år 2025

De 99 besluten om återkrav avser totalt 2 258 795 kronor som betalats ut felaktigt, vilket motsvarar 0,2 procent av det totalt utbetalade biståndet i Stockholms stad under året (ca 1,08 miljard kronor).

	Den totala kostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd i Stockholms stad, tkr	Återkravsbeloppet, kr	Andel av det totalt utbetalda biståndet under året
2021	1 016 999	6 713 226	0,6 %
2022	955 574	7 393 343	0,8 %
2023	956 120	9 268 261	1 %
2024	1 031 832	3 427 704	0,3 %
2025	1 085 716	2 258 795	0,2 %

Tabell 14 - andel av totalt utbetalat biståndet under åren 2021–2025.

Andelen felaktigt utbetalat bistånd i relation till totalt utbetalat bistånd har varierat under tid och korrelerar inte i linje med inflöde, inledda utredningar eller andel återkrav på samma sätt som tidigare presenterade siffror. Under åren 2021–2023 kom andelen felaktigt utbetalat bistånd att öka från 0,6 procent till 1 procent för att sedan minska drastiskt till 0,3 procent år 2024 och 0,2 procent år 2025.

Att beloppet sticker ut i förhållande till hur övriga siffror korrelerar beror sannolikt på att de felaktigt utbetalda beloppen varierar kraftigt mellan olika ärenden. Ett FUT-ärende kan avse en mindre felaktig utbetalning under en enskild månad, medan ett annat kan omfatta betydande belopp som betalats ut felaktigt under en längre tidsperiod. Ett beslut om återkrav kan dessutom omfatta flera felaktiga utbetalningar i samma ärende, om dessa upptäckts och utretts vid samma tillfälle. Beloppet kan då bli förhållandevis högt, även om det avser ett och samma beslut.

Polisanmälan

Enligt 6 § BBL är socialtjänsten skyldig att polisanmäla misstänkta bidragsbrott. Under året har 30 polisanmälningar om misstänkt bidragsbrott gjorts. Det avser 30 procent av de återkrav som gjorts under året.

För att ge en tydligare bild av i vilka fall en polisanmälan kan bli aktuell följer här ett antal exempel från stadens förvaltningar. Skälen till anmälningarna har varierat, men kan delas in i följande kategorier:

1. Oredovisade inkomster

Personer har undanhållit inkomster från arbete eller andra källor, såsom Swish-transaktioner och utlandsbetalningar. Vissa har aktivt dolt inkomster genom att skapa nya bankkonton för att undvika insyn.

2. Studier utan redovisning

Personer har påbörjat studier utan att informera socialtjänsten, trots att de fått information om att bistånd inte utgår vid studier.

3. Felaktiga adressuppgifter och boendeförhållanden

Personer har varit folkbokförda i en av stadens stadsdelar men bott i en annan stadsdel eller kommun utan att meddela detta. Vissa har levt i samboskap men ansökt om bistånd som ensamstående. Andra har haft inneboende utan att redovisa det.

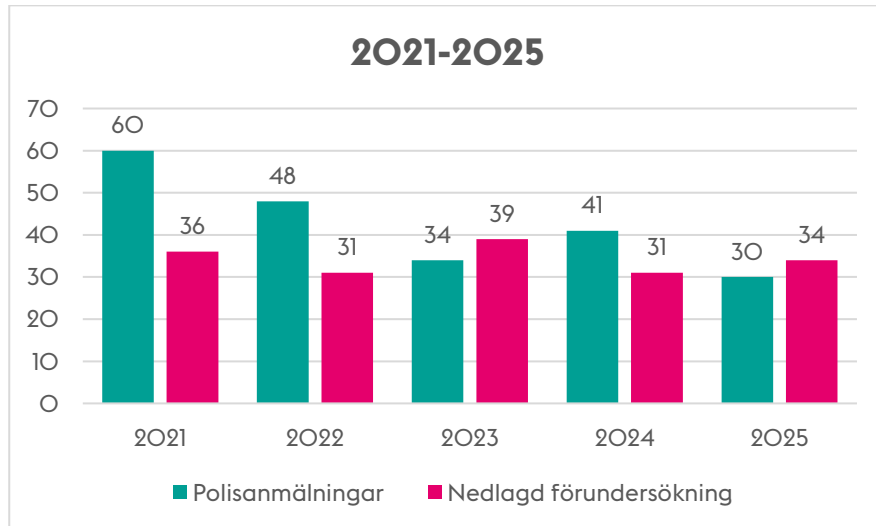
4. Oredovisade tillgångar

Personer har haft sparade medel, fastigheter, pantsättningar eller andra ekonomiska tillgångar utan att informera socialtjänsten.

5. Manipulerade eller falska handlingar

Personer har manipulerat kontoutdrag och inkomstdeklaration för att dölja inkomster, förfalskat hyreskontrakt för en adress där denne inte var boende samt förfalskat hyreskvitton.

I tabellen nedan redovisas antal gjorda polisanmälningar per år, under de senaste fem åren. Tabellen redogör även för antalet ärenden där Polisen återkopplat om nedlagd förundersökning.

Tabell 15 - antal polisanmälningar och antal nedlagda förundersökningar per år, åren 2021–2025

Även om statistiken för nedlagda förundersökningar är förskjuten – eftersom att en polisanmälan kan läggas ned senare i tid och därmed synas i statistiken för kommande år – kan det konstateras att en stor del av de polisanmälningar som gjorts under de senaste fem åren har lagts ned. Många ärenden avslutas på grund av bristande bevisning, medan vissa ligger kvar för fortsatt utredning.

Under 2025 har förundersökningar lagts ned av flera skäl, bland annat att den misstänkte redan varit åtalad för annan brottslighet, brist på bevis, att beloppet bedömts vara för lågt för att utgöra vårdslöst bidragsbrott, att brott inte kunnat styrkas, att uppsåt eller oaktsamhet inte gått att bevisa eller att det saknats möjlighet att utreda brottet vidare.

I 2024 års rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i Stockholms stad³ framgår att en genomgång av stadens statistik för år 2019–2023 har genomförts och att totalt 191 polisanmälningar upprättades under dessa år. Enbart fyra av dessa gick till åtal – motsvarande två procent. Åtal väcktes för samtliga fyra fall under år 2024. Sedan dess har inget ytterligare åtal väckts. Chanserna att väsentligt fler av de anmälningar som fortfarande var under utredning vid genomgången samt de polisanmälningar som gjorts därefter kommer leda till åtal verkar därmed små.

³ [Bilaga - Rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i Stockholms stad 2024](#)

Genomgången visade även att det är vanligt förekommande att de polisanmälningar som förvaltningarna gör blir liggande hos Polismyndigheten för att sedan avskrivas som preskriberade. I flera fall bedömdes också att beloppen som anmälningarna avser var så låga att eventuella utredningsåtgärder inte ansågs stå i proportion till förundersökningens omfattning.

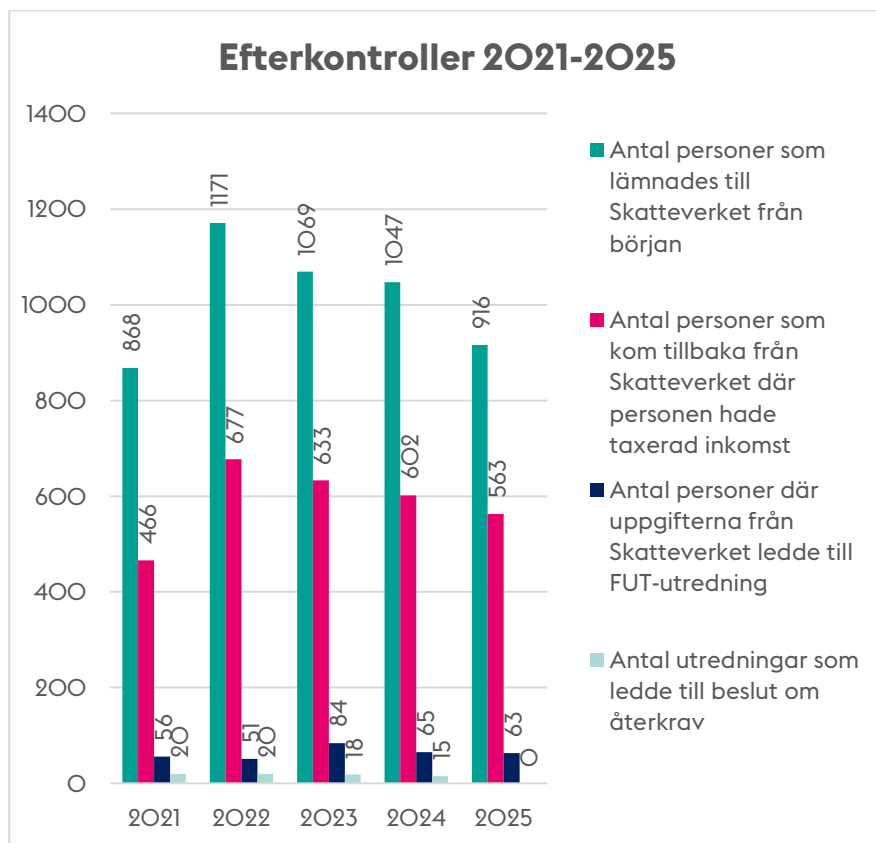
Den höga andelen nedlagda förundersökningar medför i förlängningen att bidragsbrott kopplat till ekonomiskt bistånd kan begås vid upprepade tillfällen utan att det leder till någon påföljd och att staden förvaltningar går miste om återkravsbelopp och skadestånd.

Att upprätta en polisanmälan är dessutom en tidskrävande arbetsuppgift för stadens FUT-utredare. Mot bakgrund av att så få av stadens anmälningar leder till lagföring har denna arbetsuppgift under de senaste åren fått lägre prioritet. Detta innebär en risk för att tiden mellan att ett misstänkt brott begås och att det anmäls till polisen blir längre, samt att kvaliteten på anmälningarna försämras. En sådan utveckling riskerar att skapa en ond cirkel där polisens förutsättningar att utreda misstänkta bidragsbrott försämras ytterligare.

Under de senaste två åren har stadens FUT-utredare deltagit i samverkansmöte med Polisen, med syfte att försöka stärka förutsättningarna för att polisanmälningar ska leda till åtal. Under våren 2025 genomfördes ett möte där FUT-utredare och representanter från Polisen gemensamt gick igenom centrala aspekter och förhållningssätt vid upprättande av polisanmälningar, för att öka möjligheterna till lagföring i de fall där bidragsbrott misstänks. Arbetet kommer att följas upp under 2026.

Efterkontroller

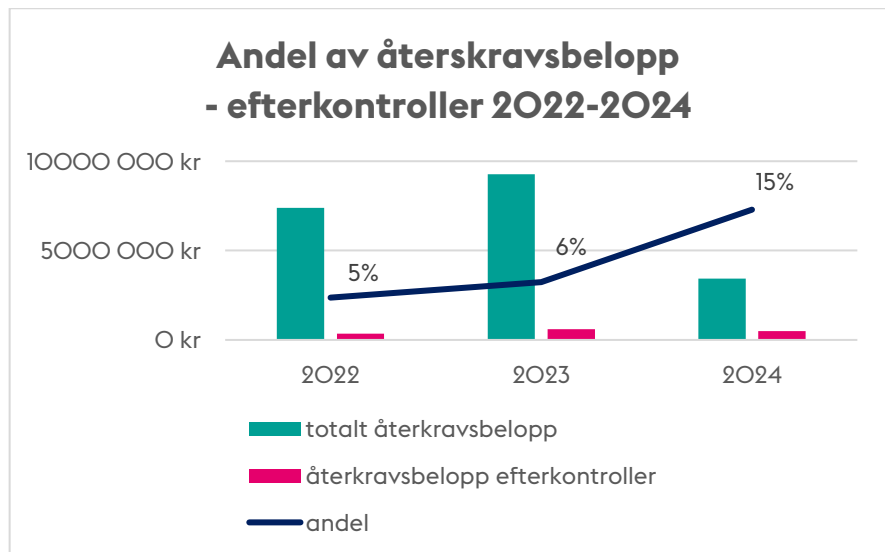
Varje år genomförs en så kallad efterkontroll, eftersom den vanligaste orsaken till att en FUT-utredning inleds är oredovisade inkomster. Efterkontrollen innebär att förvaltningarna granskar de taxerade inkomsterna för personer som avslutats från ekonomiskt bistånd, där den taxerade inkomsten jämförs med de uppgifter som individen lämnat i samband med sina ansökningar. Urvalet omfattar personer som har varit aktuella och mottagit bistånd under hela det aktuella taxeringsåret, men vars ärenden avslutats i början av nästkommande år. Dessa ärenden har därmed inte omfattats av den ordinarie deklarationskontroll som rutinmässigt genomförs för alla pågående ärenden under deklarationsperioden.

Tabell 16 - Efterkontroller 2021–2025.

Under 2025 genomfördes efterkontroller för inkomstår 2024. Förvaltningarna skickade begäran om informationsutlämnade till Skatteverket för 916 personer. Av dessa hade 563 haft taxerad inkomst under 2024 och 63 av dessa lämnades till FUT-utredare för vidare utredning. Utfallet av dessa utredningar och om de leder till återkrav kommer att följas upp i rapporten för år 2026.

I tabell 16 redovisas antalet genomförda efterkontroller och deras utfall under de senaste fem åren. Under denna period har mellan 868 och 1 171 personer omfattats av efterkontrollerna, vilket årligen resulterat i mellan 15 och 20 återkrav – motsvarande cirka två procent av kontrollerna. Uppföljningen visar dock att de återkrav som efterkontrollerna genererar ofta avser förhållandevis stora belopp.

Tabell 17 – Andel av totalt belopp som återkrävts till följd av efterkontroller under åren 2022–2024.

I tabell 17 redovisas hur stor del av återkrävt belopp som kommer från efterkontrollerna under åren 2022–2024. För 2021 finns inga sparade uppgifter om detta och eftersom efterkontrollerna för 2025 fortfarande utreds finns ännu inget belopp att redovisa för året.

År 2022 ledde efterkontrollerna till 20 beslut om återkrav om sammanlagt cirka 350 000 kronor, vilket motsvarade omkring fem procent av allt återkrävt bistånd det året. År 2023 fattades 18 beslut om cirka 600 000 kronor, motsvarande sex procent, och år 2024 fattades 15 beslut om cirka 500 000 kronor, motsvarande 15 procent av det totala återkrävda biståndet. Arbetet med efterkontrollerna utgör därmed en viktig del av stadens kontrollarbete och bidrar till att felaktiga utbetalningar upptäcks och återkrävs.

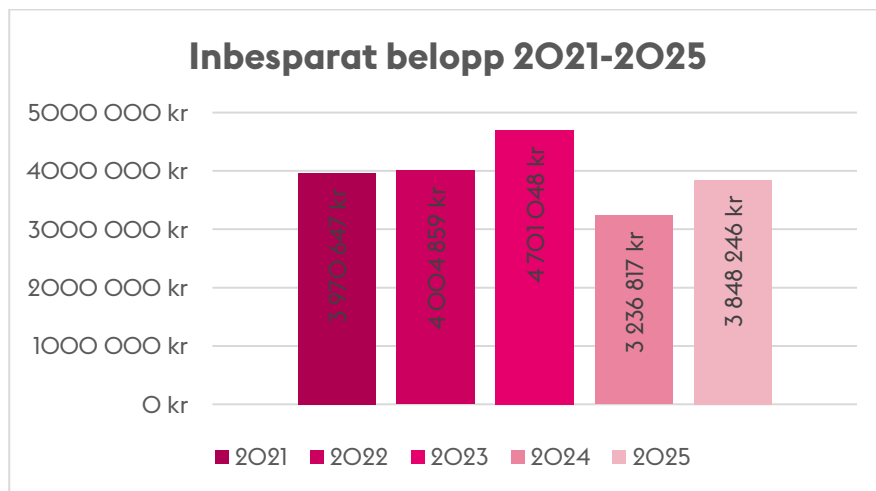
Inbesparat belopp

När en FUT-utredning inleds kan det framkomma att personen i fråga egentligen inte är i behov av ekonomiskt bistånd. Det har upptäckts att personer i vissa fall slutar att ansöka om ekonomiskt bistånd i samband med att en FUT-utredning inleds. En FUT-utredning kan även medföra att en inkomst upptäcks och att individen fortsatt får rätt till ett lägre belopp ekonomiskt bistånd än innan upptäckten. Det här innebär att förvaltningarna, genom att bedriva ett aktivt FUT-arbete, motverkar utbetalningar som de annars hade riskerat att betala ut felaktigt.

För att uppskatta hur stora belopp detta avser gör förvaltningarna årliga beräkningar av så kallat *inbesparat belopp*. FUT-utredarna använder en gemensam mall för dessa beräkningar. Mallen består av tydliga instruktioner för hur beloppet ska räknas ut samt

beskriver att mallen ska fyllas i löpande för att möjliggöra en
enhetlig statistikföring.

Tidigare i rapporten har förvaltningarnas arbete med frivilliga
inbetalningar lyfts, det vill säga de inbetalningar som enskilda gör
när felaktiga utbetalningar upptäcks, utan att ett formellt beslut om
återkrav fattas. Enligt mallen ska frivilliga inbetalningar räknas in i
det inbesparade beloppet i de fall de avser en felaktig utbetalning
som hade kunnat återkrävas enligt 33 kap. 1 § SoL.

Tabell 18 - inbesparat belopp för år 2021–2025.

År 2025 beräknades det inbesparade beloppet till 3 848 246 kronor,
vilket motsvarar en ökning med cirka 600 000 kronor jämfört med
föregående år. Att beloppet har ökat kan bero på flera faktorer. Dels
kan ärendetypen spela in, exempelvis om behovet av ekonomiskt
bistånd varit kortvarigt eller långvarigt. Även omständigheter i det
enskilda ärendet påverkar, såsom hur många personer som ingått i
hushållet. Ju fler personer i hushållet, desto större biståndsbehov
och därmed ett högre inbesparat belopp.

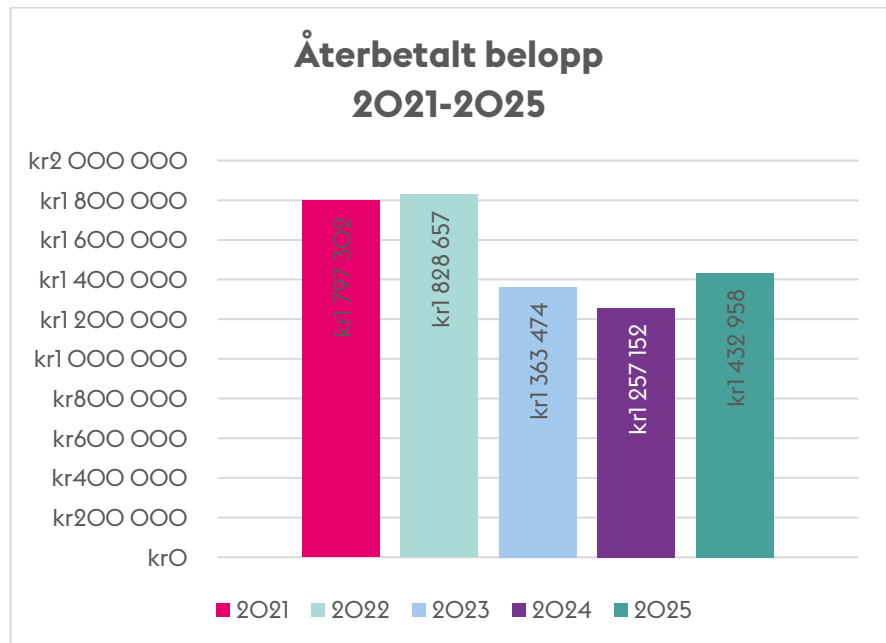
Ökningen kan också hänga samman med att utredningar har inletts i
ungefär samma omfattning som tidigare år, trots att antalet
misstänkta FUT-ärenden har minskat. De misstankar som inkommit
kan i högre grad ha varit relevanta, vilket kan ha lett till att fler av
de personer som varit föremål för FUT-utredning har upphört att
ansöka om bistånd till följd av utredningen.

Uppföljning

Under 2025 återbetalades sammanlagt 1 432 958 kronor av det
bistånd som tidigare utbetalats felaktigt (tabell 18).

Återbetalningarna kan avse återkrav som beslutats flera år tillbaka i
tiden och är därför inte direkt kopplade till de återkrav som fattades
under året. Detta beror dels på att avbetalningsplaner kan upprättas
och dels på att socialtjänsten inte kan kräva att den som saknar

betalningsförmåga betalar tillbaka – återbetalningen kan således ske senare i tiden när betalningsförmåga uppstår.

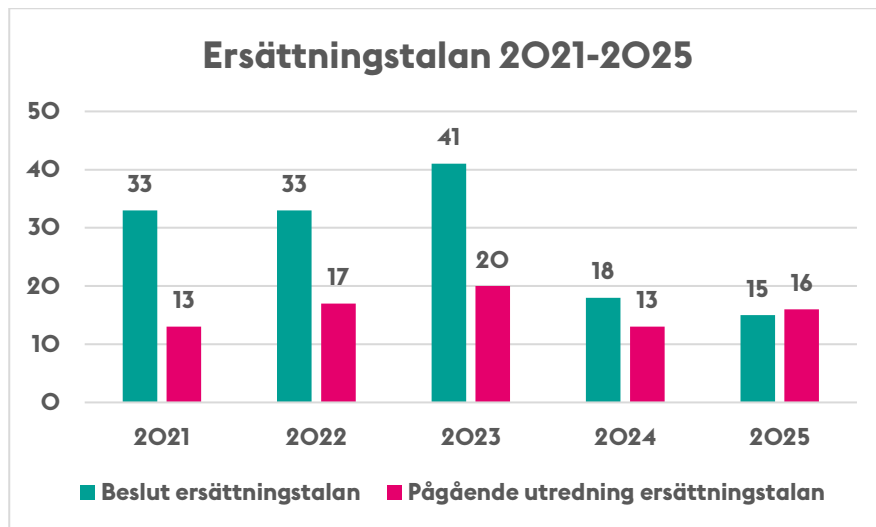

Tabell 19 - Återbetalt belopp per år, 2021–2025.

Vid årsskiftet 2025/2026 fanns sammanlagt 454 beslut om återkrav under uppföljning i staden. Av dessa avsåg 221 beslut hushåll som fortsatt var i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning

I totalt 15 ärenden där återkravet varit obetalt har beslut fattats om att väcka ersättningstalan och i ytterligare 16 ärenden pågår utredning om huruvida ersättningstalan ska väckas (tabell 19). Att antalet ersättningstalan är lågt kan delvis förklaras av att ungefär hälften av de återkravsbeslut som följs upp avser hushåll som fortsatt är i behov av ekonomiskt bistånd. I dessa fall är det inte aktuellt att driva en ersättningstalan.

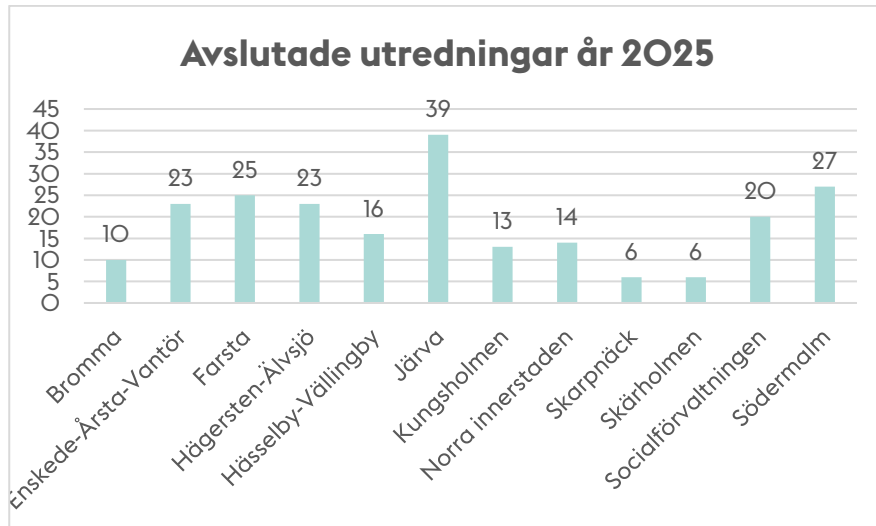
För resterande beslut kan det handla om pågående avbetalningsplaner eller att den enskilde saknar betalningsförmåga, även om personen är självförsörjande. Under 2024 och 2025 har antalet beslut och utredningar om ersättningstalan minskat. En möjlig förklaring är det ekonomiska läget i samhället, med hög inflation och försämrad privatekonomi, vilket kan ha påverkat individers möjlighet och benägenhet att betala sina skulder.

Tabell 20 - Antal beslut och pågående utredningar om att väcka ersättningstalan 2021–2025.

Avslut

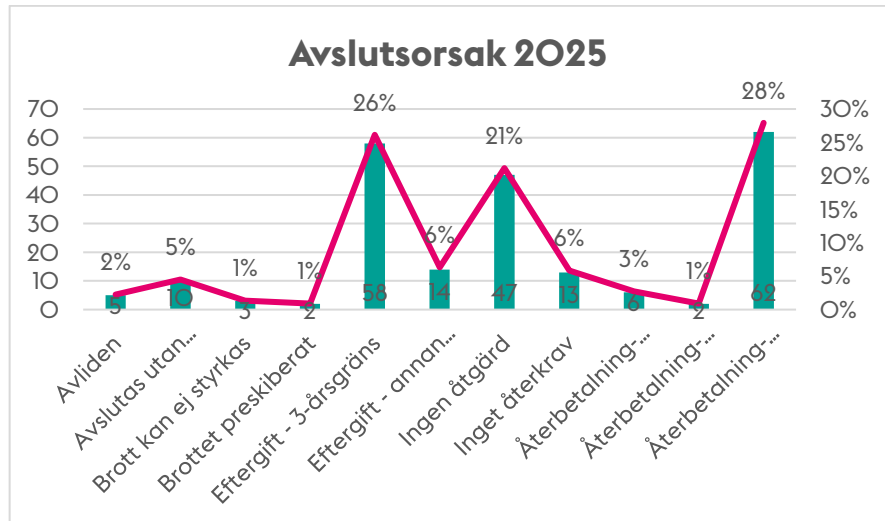
Under 2025 avslutades totalt 222 FUT-utredningar, jämfört med 274 utredningar under 2024 och 251 under 2023. I tabell 21 redovisas antalet avslutade utredningar per förvaltning.

Tabell 21 - antal avslutade utredningar per förvaltning, år 2025.

Den vanligaste orsaken till avslut under året var att återkravet hade återbetalats. Totalt 62 ärenden avslutades av denna anledning, vilket motsvarar 28 procent av samtliga avslut. Den näst vanligaste orsaken var "Eftergift – 3 år" (58 ärenden, motsvarande 26 procent), vilket innebär att beslutet eftergetts eftersom det gått för lång tid sedan den felaktiga utbetalningen skedde och det därmed inte längre är möjligt att väcka ersättningstalan i domstol. År 2024 avslutades 94 ärenden med hänsyn till denna orsak, vilket utgjorde 34 procent av de totala avsluten det året. Andelen ärenden som avslutas på

grund av att det gått för långt tid minskar således, vilket indikerar att potentiella FUT i större utsträckning utreds i ett tidigare skede. Den fullständiga fördelningen av avslutsorsaker under 2025 redovisas i tabellen nedan.

Tabell 22 - avslutsorsaker redovisade per antal och andel.

Slutsatser och analys

Ur resultatet går det att dra slutsatser kring både positiva effekter och utvecklingsområden. Stadens FUT-arbete har positiva ekonomiska effekter, främst genom att förhindra fortsatt felaktig utbetalning av bistånd samt genom att främja återbetalning av det bistånd som felaktigt har utbetalats.

Under 2025 har antalet misstänkta FUT minskat, samtidigt leder en större andel av misstankarna till att utredning inleds. Det tyder dels på att verksamheterna i högre grad identifierar relevanta fel men också att antalet felaktiga utbetalningar minskar.

FUT-utredarna i staden fortsätter att utreda misstänkta FUT i samma takt som tidigare, vilket har minskat den kö som byggts upp under tidigare år. Färre ärenden avslutas på grund av lång handläggningstid, vilket gör att fler kan återkrävas och vid behov drivas vidare rättsligt. Både inbesparade och återbetalade belopp har ökat, vilket visar att arbetet ger tydliga resultat.

Det förebyggande arbetet

En stor del av FUT-arbetet handlar om att förebygga och motverka att felaktiga utbetalningar sker över huvud taget. För att stärka arbetet långsiktigt behöver det utvecklas, systematiseras och samordnas. Det är därför viktigt att förstå varför felaktiga

utbetalningar uppstår och att anpassa rutiner och arbetssätt därefter. Resultatet visar att felaktiga utbetalningar främst beror på:

- interna fel i handläggningen
- oredovisade inkomster eller annan undanhållen information från den enskilde

Interna felaktigheter

En av de största orsakerna till felaktiga utbetalningar under de senaste fem åren är interna felaktigheter. Att interna felaktigheter förekommer i en så hög utsträckning är enskilt en viktig omständighet att förhålla sig till när det kommer till utvecklingsarbetet. Staden bör arbeta för att öka förutsättningarna för att minska de interna felaktigheterna i den mån det går. De interna fel som leder till felaktiga utbetalningar ger ett viktigt underlag för att utveckla rutiner och arbetssätt. Återkommande misstag bör analyseras för att identifiera vilka delar av handläggningen som behöver stärkas. FUT-utredarna är en central resurs i detta arbete, eftersom de har god kunskap om vilka fel som återkommer och vad som behöver uppmärksammas i utredningar.

Interna fel utgör sällan grund för återkrav enligt 33 kap. SoL. Däremot kan den enskilde informeras om felet och ges möjlighet att frivilligt betala tillbaka. Flera verksamheter har arbetat aktivt med frivilliga återbetalningar, vilket både ger ekonomiska effekter och stärker den enskildes förståelse för utredningsprocessen. Ökad kunskap hos den enskilde är i sig en viktig del av det förebyggande arbetet.

Utebliven och undanhållen information

En stor del av de felaktiga utbetalningarna beror på att den enskilde inte lämnar fullständig information. Socialtjänsten kan i viss utsträckning inhämta uppgifter från andra aktörer, men möjligheterna är begränsade. Utredningen ska i första hand baseras på den information som den enskilde själv lämnar.

Polisanmälningar om bidragsbrott är få. Det beror delvis på att många förundersökningar läggs ned, men också på att det ofta är svårt att visa uppsåt. Många uppger att de inte förstått vad som förväntas av dem. Detta understryker vikten av tydlig information och god tillgänglighet.

Den nya socialtjänstlagen stärker socialtjänstens ansvar för service och tydlighet. Inom ekonomiskt bistånd innebär det att säkerställa att den enskilde:

- får korrekt information

- förstår vad som krävs
- får det stöd som behövs för att kunna uppfylla kraven

Det sociala arbetet som sker parallellt med handläggningen behöver därför ses som en del av det förebyggande FUT-arbetet.

Det är också viktigt att underlätta för den enskilde att lämna in rätt uppgifter. Utredningar kräver ofta omfattande underlag från flera aktörer och med kort tidsfrist. Effektiva och lättillgängliga kommunikations- och informationsvägar är därför avgörande.

Utmaningar och utvecklingsområden

Arbetet med ekonomiskt bistånd och FUT står inför flera utmaningar som kräver utvecklingsinsatser på organisatorisk, strukturell och framför allt teknisk nivå.

Ett tätt och individnära socialt arbete stärker individens förutsättningar att lämna korrekt information och underlag till sin ansökan. Samtidigt är handläggningen mycket omfattande och komplex. Socialsekreterarna behöver både bedriva socialt arbete och hantera stora mängder information i varje aktuellt ärende för att säkerställa att individen får rätt stöd samtidigt som korrekta beslut fattas. Detta är en tydlig utmaning.

Tekniska förutsättningar

De tekniska förutsättningarna i verksamhetssystemet har betydelse för arbetets effektivitet. Många moment i handläggningen kräver tidskrävande manuell hantering, exempelvis:

- informationsinhämtning
- hantering av e-ansökan
- beräkning av bistånd
- kontroller och verifikationer

Systemet har begränsade möjligheter att bearbeta data och automatisera kontroller. Att fortsätta utveckla digitala och automatiserade lösningar kan bidra till att minska den administrativa belastningen och stärka kvaliteten i beslutsunderlagen. Regeringen har dessutom både drivit igenom och föreslagit ytterligare lagändringar som ökar möjligheterna för digitaliserad och automatiserad informationsinhämtning inom myndighet, vilket stärker förutsättningarna för att införa sådana lösningar.

I de årliga efterkontrollerna upptäcks många oredovisade inkomster. Under 2025 upptäcktes 15 procent av de felaktiga utbetalningarna (i kronor) genom dessa kontroller. Om socialtjänsten haft tillgång till

månatliga inkomstuppgifter redan vid utredningstillfället hade dessa fel kunnat undvikas.

Under våren 2026 lanserar SKR en ny version av SSBTEK med månatliga löneuppgifter. Under 2027 planeras en ny tjänst ersätta SSBTEK, som ska ge både socialtjänsten och den enskilde bättre möjligheter att komplettera information från fler aktörer, exempelvis banker och försäkringsbolag.

I dagsläget är verksamhetssystemet inte kompatibelt med dessa lösningar. Den utveckling som krävs är omfattande och resurskrävande. Det pågår ett större arbete med att utveckla socialtjänstens system, som är långsiktigt och omfattar alla verksamhetsområden. Samtidigt kan det finnas skäl att särskilt uppmärksamma behoven av digital utveckling inom arbetet med ekonomiskt bistånd och FUT.

Samverkan med Polisen

Ett återkommande utvecklingsområde är samarbetet mellan staden och polisen, vilket fortsatt är aktuellt. Staden behöver förbättra och systematisera samarbetet med Polisen. Det krävs också att polisanmälda bidragsbrott prioriteras i högre grad, eftersom att många ärenden fortfarande läggs ned.

Bidragsbrott kräver komplexa ekonomiska utredningar och ett nära samarbete mellan flera myndigheter. Kommunerna saknar befogenheter att själva inhämta den information som krävs för att styrka brott medan Polisen har de verktyg och befogenheter som behövs för att säkra bevisning, men brist på resurser och specialkompetens gör att ärenden ibland prioriteras bort. Mindre, enskilda fall riskerar att nedprioriteras när fokus riktas mot organiserad brottslighet. Konsekvensen blir att många bidragsbrott inte leder till rättsliga påföljder, vilket skapar frustration hos stadens FUT-utredare och innebär att förvaltningarna går miste om återkravsbelopp och skadestånd. Detta påverkar både ekonomin och tilliten till välfärdssystemen.

För att stärka arbetet kopplat till felaktiga utbetalningar och bidragsbrott, för att upprätthålla legitimiteten i välfärdssystemet samt för att berörda myndigheter ska uppfattas som trovärdiga och rättvisa krävs:

- bättre samverkan och informationsutbyte mellan staden, polisen och andra myndigheter,
- regelbunden kompetensutveckling för handläggare inom regelverk, kontrollrutiner och metoder för att upptäcka avsiktliga fel, samt

- förebyggande insatser i form av exempelvis tydligare information till allmänheten om vilka krav som gäller för ekonomiskt bistånd.

Förberedelser inför rapport 2026

I början av rapporten nämndes att FUT-utredarna bidrar med både kvantitativa och kvalitativa uppgifter som inte kan hämtas direkt från verksamhetssystemet. Trots att åtgärder vidtas för att minska risken för fel finns fortfarande en viss osäkerhet i materialet. Manuella sammanställningar innebär alltid risk för mätfel och varierande tolkningar. Arbetet är dessutom tidskrävande för FUT-utredarna.

För att komma till rätta med detta har ett utvecklingsarbete påbörjats med målet att mer statistik ska kunna hämtas direkt från verksamhetssystemet. Arbetet leds av utredare på avdelningen för strategi och utveckling och genomförs tillsammans med enheten för sociala system, med stöd från representanter för FUT-utredarna.

Syftet med digitaliseringen är att förbättra datakvaliteten och skapa ett mer tillförlitligt underlag för kommande rapporter. Mer automatiserad och systembaserad statistik ger bättre möjligheter till fördjupad analys och skapar en bredare grund för framtida utvecklingsarbete.

En del av utvecklingsarbetet handlar också om att undersöka möjligheten att följa frivilliga återbetalningar mer systematiskt, både i antal och belopp. Detta skulle ge ett tydligare underlag för att analysera deras betydelse i FUT-arbetet. I årets resultat syns till exempel en tydlig minskning av andelen utredningar som leder till beslut om återkrav. En möjlig förklaring är att fler återbetalningar sker frivilligt, men utan tillförlitlig statistik går det inte att fastställa. Att kunna följa dessa uppgifter digitalt skulle därför vara en viktig del av framtida analyser.

Genom att arbeta med och implementera samtliga av de utvecklingsområden som lyfts kan både handläggningen av ekonomiskt bistånd och FUT-arbetet i Stockholms stad förbättras när det kommer till effektivitet, rättssäkerhet och träffsäkerhet samtidigt som det ökar förutsättningarna för ett gediget socialt arbete.